

Примерно тематично разпределение на учебния материал по география и икономика за 8. клас

N	Тема и урочна единица	Тип урок	Срок (месец – седмица)	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия	Контекст и дейности	Методи/форми на оценяване по раздели	Забележки
1	Природата на Земята	НП	IX – 1	Работи с различни източници на информация. Знае и характеризира природните елементи и основни климатични пояси и природни зони.		Решава задачи, работи с карта, изображения, попълва схеми.	Тест входно ниво – общокласен, индивидуална оценка от писмено изпитване по рангова скала.	
2	Природата на Земята	К	IX – 2	Решава тест за природата на Земята.		Решава тест – входно ниво.		
3	Тема Планетата Земя Форма и размери на Земята	НЗ	X – 1	Доказва с примери кълбовидната форма на Земята. Описва по схема размерите на Земята (площ, дължина на полярния и екваториалния радиус, обиколка на Екватора). Прави изводи за влиянието на формата на Земята върху живота на нея.	елипсоид; геоид	Анализира схеми за размера на Земята като планета, привежда доказателства за кълбовидната форма на Земята. Изготвя схема на форма и размери на Земята. Работи с допълнителен текст, илюстрации и атлас.		
4	Движения на Земята	НЗ	X – 2	Доказва с примери движението на Земята около оста ѝ. Прави изводи за последиците от движението на Земята	местно време; часови зони; линия на смяна на датата	Обяснява движенията на Земята по схеми. Проследява изменението на продължителността		

				около оста ѝ. Прави изводи за последиците от движението на Земята около Слънцето и от наклона на земната ос за живота на Земята.		на деня от Екватора към полюсите. Обяснява явлението. Обяснява последициите от тези движения.		
5	Планетарните движения на Земята и последиците за нашият живот. Часови пояси	У	Х – 3	Прави изводи за последиците от движението на Земята около Слънцето и от наклона на земната ос за живота на Земята.	местно време; часови зони; линия на смяна на датата	Обяснява и посочва примери за часовите зони на Земята, решава задачи за часовите пояси и влиянието на пояското време на живота на хората.	Текущо устно, писмено или практическо изпитване, индивидуално, общокласно. Оценяване на участие в час,	
6	Тема География на природата Геосферен строеж на системата Земя	НЗ	Х – 4	Характеризира геосферния строеж на системата Земя. Дава примери за взаимовръзки между атмосфера – литосфера – хидросфера – педосфера – биосфера. Изчертава модел на системата Земя. Оценява значението на взаимовръзките в системата Земя.	природен риск	Обяснява взаимовръзките между геосферите на Земята. Изработва схема на Земята като система. Обяснява понятието „природен риск“, припомня си правила за поведение в рискови ситуации. Групира природните рискове по различни показатели.	изпълнение на поставени задачи за домашна работа в учебната тетрадка или контурната карта, проекти и практически задачи.	
7	Атмосфера – състав и строеж	НЗ	Х – 5	Описва състава на атмосферния въздух. Описва вертикалния строеж на земната атмосфера – тропосфера, стратосфера, мезосфера, термосфера, екзосфера. Оценява значението на		Определя състава на атмосферата по диаграма, проследява вертикалния строеж на атмосферата по схема, характеризира слоевете на атмосферата.		

				състава и строежа на атмосферата за живота на Земята. Дава примери за въздействието на човека върху състоянието на атмосферата.		Коментира въздействието на стопанската дейност на хората върху атмосферата.		
8	Топлинен режим в атмосферата	НЗ	XI – 1	Обяснява нагряването и изстиването на въздуха. Обяснява по схема слънчевата радиация – пряка, разсеяна, отразена и сумарна. Обяснява влиянието на географската ширина и вида на подстилащата повърхнина върху топлинния режим. Обяснява изменението на температурата във височина. Обяснява разпределението на слънчевата радиация по карта.	излъчване от земната повърхност; радиационен баланс; вертикален температурен градиент; изотерми	Определя видовете радиация по схема. Проследява разпределението на радиационния баланс по географска ширина с помощта на таблица. Проследява годишния ход на температурата по географска ширина по графика. Работи с допълнителен текст, карти и диаграми.		
9	Изпарение, влажност и валежи	НЗ	XI – 2	Обяснява факторите, от които зависи изпарението. Знае какво е влажност. Разграничава видове облаци (перести, слоести, кълбести) и валежи (според мястото на образуване, агрегатното състояние и начина на изваляване).	Кондензационно ниво; кълбесто-дъждовни и слоесто-дъждовни облаци; изохиети	Обяснява фактори за изпарение, образуване на облаци, проследява видове облаци по изображение, характеризира видове валежи, чете изохиетна карта. Запознава се с правила за поведение		

				Обяснява разпределението на валежите по карта. Обяснява влиянието на неблагоприятни природни явления (поройни валежи, обилни снеговалежи, градушка, поледица) върху живота на човека и правилата за поведение при гръмотевична буря.		при гръмотевична буря. Проучва стихийните природни явления в родния край.		
10	Обща атмосферна циркулация. Циклони и антициклони	НЗ	XI – 3	Изработва схема на общата атмосферна циркулация. Разграничава видове въздушни маси. Обяснява топъл и студен фронт (вкл. по схема) – образуване и време. Сравнява циклона и антициклона и времето в тях.	синоптични карти	Проследява промените на атмосферното налягане през годината и по географска ширина по карта. Обяснява общата атмосферна циркулация по схема. Чете и анализира допълнителен текст за ветрове. Проследява и обяснява формиране на циклони и антициклони и атмосферни фронтове по схема. Запознава се със синоптична карта.		
11	Обща атмосферна циркулация. Циклони и	НЗ	XI – 4	Изработва схема на общата атмосферна циркулация. Разграничава видове	синоптични карти	Проследява промените на атмосферното налягане през	Текущо устно, писмено или практическо изпитване,	

	антициклони			въздушни маси. Обяснява топъл и студен фронт (вкл. по схема) – образуване и време. Сравнява циклона и антициклона и времето в тях.		годината и по географска ширина по карта. Обяснява общата атмосферна циркулация по схема. Чете и анализира допълнителен текст за ветрове. Проследява и обяснява формиране на циклони и антициклони и атмосферни фронтове по схема. Запознава се със синоптична карта.	индивидуално, общокласно. Оценяване на участие в час, изпълнение на поставени задачи за домашна работа в учебната тетрадка или контурната карта, проекти и практически задачи.	
12	Да четем синоптична карта. Изготвяне на прогноза за времето	У	XI – 5	Чете синоптична карта. Изработва елементарна прогноза на времето.	синоптична карта; прогноза за времето	Чете синоптични карти, схеми на атмосферна циркулация, изработва краткосрочна прогноза за времето.		
13	Климатообразуващи фактори. Климатични пояси и области	НЗ	XII – 1	Обяснява климатообразуващата роля на радиационните, циркулационните и географските фактори. Характеризира климатичните пояси и планинската област на Земята по карта и с климатограма (териториален обхват, климатични фактори, климатични елементи,	климатични промени	Обяснява значението на климатообразуващите фактори. Характеризира климатични пояси и области по карта и с климатограма. Прави предположение за влиянието на климатичните промени и		

				<p>стопанска оценка). Представя информация за влиянието на човека върху климата в различни форми.</p>		<p>въздействието на човека.</p>		
14	Климатични промени на Земята	У	XII – 2	<p>Представя информация за влиянието на човека върху климата в различни форми.</p>	климатични промени	<p>Запознава се с видовете замърсяване на атмосферата. Проследява и предлага начини за намаляване на ефекта. Пише есе по темата.</p>		
15	Хидросфера. Световен океан. Свойства на океанската и морската вода	НЗ	XII – 3	<p>Познава свойствата разтворимост и топлоемкост на океанската и морската вода. Обяснява хоризонталното разпределение на температурата и солеността на океанската и морската вода по карта. Оценява значението на свойствата на океанската и морската вода за климата на Земята и живота на човека.</p>		<p>Определя състава и относителния дял на видовете води в хидросферата по схема. Проследява релефа на океанските падини по схема и карта. Проследява промените на солеността на океанските води и температурите по карта и схема.</p>		
16	Движения на океанската и морската вода. Вълни. Приливи и отливи. Океански и	НЗ	I – 1	<p>Дефинира какво е океанска (морска) вълна. Разграничава видове вълни – ветрови, земетръсни (цунами) и приливни.</p>	<p>височина на вълната; сила на привличане; центробежна сила;</p>	<p>Обяснява видовете движения на океанските води и посочва примери. Изработва карта на океанските течения.</p>		

	морски течения			<p>Знае причините за образуването на приливите и отливите. Оценява значението на вълните, приливите и отливите за живота на човека.</p> <p>Дефинира какво е океанско (морско) течение.</p> <p>Обяснява образуването на ветровете, компенсационните, студените и топлите течения.</p> <p>Изработва схема на основните океански течения в Световния океан.</p> <p>Оценява значението на океанските (морските) течения за климата на Земята и живота на човека.</p>	приливообразуваща сила	<p>Работи с допълнителен текст и атлас, контурна карта.</p> <p>Оценява значението на океанските (морските) течения за климата на Земята и за живота на човека.</p>		
17	Води на сушата. Подземни води. Езера и блата. Ледници	НЗ	I – 2	<p>Разграничава видове подземни води (грунтови, артезиански (напорни), карстови и минерални).</p> <p>Разграничава видове езера (според произхода на езерната котловина, според начина на оттичане).</p> <p>Обяснява образуването на блатата и ледниците</p>	тектонски езера	<p>Проследява формирането на видове подземни води по схема.</p> <p>Дава примери и посочва по карта примери за видове езера.</p> <p>Обяснява формирането на блата и ледници и проследява по карта</p>	Текущо устно, писмено или практическо изпитване, индивидуално, общокласно. Оценяване на участие в час, изпълнение на поставени задачи за домашна работа в	

				(планински и континентален тип ледник) и териториалното им разположение. Оценява значението на подземните води, езерата и ледниците за живота на Земята.		териториалното им разположение. Запознава се с правила за поведение при опасност и попадане в лавина. Проследява илюстрации и схеми.	учебната тетрадка или контурната карта, проекти и практически задачи.	
18	Реки	НЗ	I – 3	Обяснява формирането на речните води. Обяснява връзката на хидрографските елементи на реката с релефа и климата. Характеризира видовете речен режим по хидрограма и видове речно подхранване (снежно, смесено, дъждовно). Оценява значението на реките за живота на Земята и въздействието на човека върху тях. Обяснява влиянието на рисковете, свързани с хидроложки природни явления върху живота на човека и правилата за поведение при наводнение и лавина.	водно количество; речен отток	Характеризира режим на реките по хидрограма, проследява елементи на реките по схема, посочва примери за реки с различно подхранване. Знае правила за поведение при наводнение.		
19	Атмосфера и хидросфера	О	II – 1	Характеризира геосферите и процесите, протичащи в тях.		Решава задачи, работи с различни източници на информация, прави		

						обобщени изводи.		
20	Атмосфера и хидросфера	К	II – 2	Знае за геосферите и процесите, протичащи в тях.		Решава контролен тест.	Текущ тематичен тест – общокласен, индивидуална оценка от писмено изпитване по рангова скала	
Междупредметни връзки: БЕЛ, ЧЕ, математика, човекът и природата, химия и ООС, физика и астрономия, ИТ								
21	Литосфера. Състав на земната кора. Тектоника на плочите	НЗ	II – 3	Изработва схема на вътрешния строеж на Земята. Характеризира състава на земната кора. Сравнява океанския и континенталния тип земна кора. Обяснява тектоника на плочите.	астеносфера; ефузивни и интрузивни скали; литосферни плочи; срединни океански вериги, океански падини, островни дъги	Обяснява вътрешния строеж на Земята по схема, чете допълнителен текст и проследява по схеми движението на континентите по геоложки ери и промените на природните условия на Земята. Проследява строежа на земната кора по схема, посочва видове скали по произход и примери. Проследява геоложкия цикъл и тектоника на литосферните плочи по схеми. Нанася на контурна карта литосферните плочи.	Текущо устно, писмено или практическо изпитване, индивидуално, общокласно. Оценяване на участие в час, изпълнение на поставени задачи за домашна работа в учебната тетрадка или контурната карта, проекти и практически задачи.	
22	Ендогенни релефообразуващи процеси	НЗ	II – 4	Характеризира ендогенните (вътрешните земни сили)	антиклинала, синклинала; хорст, грабен	Обяснява въздействието на ендогенните		

				<p>релефообразуващи процеси – същност, тектонски движения (колебателни, нагъвателни, разломни), вулканизъм и земетръсна дейност.</p> <p>Прави изводи за териториалното разположение на вулканите и земетръсната дейност.</p> <p>Обяснява влиянието на земетресенията върху живота на човека и правилата за поведение.</p>		<p>релефообразуващи процеси и формите, образувани от тях, по схеми, посочва примери.</p> <p>Изчертава схема на земетресение и райони с чести прояви на вулканска и земетръсна дейност.</p> <p>Запознава се с правила за поведение при земетресение.</p>		
23	Екзогенни процеси	НЗ	III – 1	<p>Характеризира екзогенните (външните земни сили) релефообразуващи процеси – същност, форми, териториално разпространение.</p> <p>Разпознава екзогенни форми (свлачище, срутище, дюни, пролом, алувиална низина, пещера, циркус, коритовидна долина, прибойна ниша, пясъчна коса) по описание или изображение.</p>	<p>изветряне; ерозия; екзарация; абразия; карстов процес; еоличен процес</p>	<p>Описва външните релефообразуващи сили и формите, образувани от тях.</p> <p>Разпознава по схеми и снимки видове форми и процеси.</p>		
24	Екзогенни процеси	НЗ	III – 2	<p>Характеризира екзогенните (външните земни сили)</p>	<p>изветряне; ерозия; екзарация;</p>	<p>Описва външните релефообразуващи сили и формите,</p>		

				релефообразуващи процеси – същност, форми, териториално разпространение. Разпознава екзогенни форми (свлачище, срутище, дюни, пролом, алувиална низина, пещера, циркус, коритовидна долина, прибойна ниша, пясъчна коса) по описание или изображение.	абразия; карстов процес; еоличен процес	образувани от тях. Разпознава по схеми и снимки видове форми и процеси.		
25	Релефът – лик и памет на Земята	О	III – 3	Характеризира релефа на Земята – процеси и форми. Знае теорията за дрейфа на континентите.		Рашава задачи по темата, работи с различни източници на информация.		
26	Педосфера. Биосфера	НЗ	III – 4	Характеризира почвата – същност, фактори на почвообразуването, образуване, състав и свойства. Познава типове почви, териториалното им разпространение и значение. Характеризира биосферата – състав, обхват, процеси. Дава примери за въздействието на човека върху педосферата и биосферата.	зонални, азонални, тундрови, подзолисти почви	Проследява факторите за почвообразуване по схема, изучава състава, свойствата, строежа на почвите по схеми и чете допълнителен текст. Характеризира типове почви – зонални и азонални – по схема. Проследява и характеризира типове почви по карта.		
27	Природни	НЗ	IV – 1	Знае какво е	природни	Определя		

	компоненти и природни комплекси. Природни зони			природногеографски комплекс (геосистема) и неговите особености. Познава същността на географската обвивка. Обяснява основните закономерности на географската обвивка (зоналност, азоналност, цялостност и ритмичност). Характеризира природните зони на Земята.	компоненти; пълен и непълен природен комплекс	взаимодействието между природните компоненти, изработва схема. Анализира по схема видове зоналност, посочва примери. Формулира понятието „природен комплекс“. Чете допълнителен текст за ландшафт. Обяснява основни закономерности на географската обвивка по схема. Характеризира природни пояси и зони с помощта на текст, диаграми, карти.		
28	Характеристика на природна зона	У	IV – 2	Характеризира природните зони на Земята.		Дефинира понятията „зоналност“, „поясност“, „природна зона“. Характеризира природна зона по предписание и с помощта на карта, таблица, климатограма, хидрограма, изображения. Работи по групи.		
29	Литосфера, педосфера,	О	IV – 3	Характеризира литосферата,		Обобщава изученото за геосферите.		

	биосфера			педосферата и биосферата и процесите, протичащи в тях.		Решава набор от задачи, попълва таблица, разпознава форми и процеси по изображение.		
30	Литосфера, педосфера, биосфера	К	V – 1	Знае, определя, разпознава, обяснява за литосферата, педосферата и биосферата и процесите, протичащи в тях.		Решава тест.	Текущ тематичен тест – общокласен, индивидуална оценка от писмено изпитване по рангова скала.	
Междупредметни връзки: БЕЛ, ЧЕ, математика, човекът и природата, химия и ООС, физика и астрономия, ИТ, биология и ЗО								
31	Природноресурсен потенциал на Земята	НЗ	V – 2	Разграничава природно условие, природен ресурс и видовете природни ресурси (изчерпаеми, неизчерпаеми, възобновяеми и невъзобновяеми). Оценява природните ресурси (енергийни, минерално-суровинни, климатични, водни, поземлени, биологични) на Земята.	природноресурсен потенциал	Характеризира природните ресурси с помощта на диаграми, схеми, изображения, карти и таблици. Чете и анализира допълнителен текст.	Текущо устно, писмено или практическо изпитване, индивидуално, общокласно. Оценяване на участие в час, изпълнение на поставени задачи за домашна работа в учебната тетрадка или контурната карта, проекти и практически задачи.	
32	Природноресурсен потенциал на Земята	НЗ	V – 3	Разграничава природно условие, природен ресурс и видовете природни ресурси (изчерпаеми, неизчерпаеми, възобновяеми и невъзобновяеми).	Природноресурсен потенциал	Характеризира природните ресурси с помощта на диаграми, схеми, изображения, карти и таблици. Чете и анализира допълнителен текст.		

				Оценява природните ресурси (енергийни, минерално-суровинни, климатични, водни, поземлени, биологични) на Земята.				
33	Глобални проблеми на съвременността	НЗ	VI – 1	Дефинира суровинно-енергийния и екологичния проблем. Обяснява причините за възникване и последиците от суровинно-енергийния и екологичния проблем. Посочва начини за преодоляване на суровинно-енергийния и екологичния проблем. Знае същността на идеята за устойчиво развитие. Анализира различни източници на информация по проблема.	глобални проблеми; алтернативни източници на енергия	Проследява развитието на суровинно-енергийния и екологичния проблем с помощта на диаграми, схеми, изображения, карти и таблици. Чете и анализира допълнителен текст.		
34	Природни ресурси и устойчиво развитие	У	VI – 2	Знае същността на идеята за устойчиво развитие. Анализира различни източници на информация по проблема.	устойчиво развитие	Провежда дискусия по правило, анализира текстове, запознава се с целите на ООН за устойчиво развитие по схеми, наблюдава видеоматериали.		
Междупредметни връзки: БЕЛ, ЧЕ, математика, човекът и природата, химия и ООС, физика и астрономия, ИТ, биология и ЗО								
35	Природата на Земята	ГП	VI – 3	Прави изводи за влиянието на формата на	-	Решава задачи, анализира различни		

				<p>Земята и движенията ѝ върху протичащите явления и процеси в природата и живота на човека.</p> <p>Характеризира геосферите и природните комплекси.</p> <p>Оценява природноресурсния потенциал на Земята.</p> <p>Дефинира идеята за устойчиво развитие и обяснява глобални проблеми.</p> <p>Интерпретира географска информация от различни източници.</p> <p>Представя географска информация в различни форми.</p>		<p>източници на информация. Прави изводи за геосферите и процесите, протичащи в тях.</p>		
36	Тест – изходно ниво	К	VI – 4	<p>Познава особеностите на планетата Земя.</p> <p>Характеризира геосферите, процесите, протичащи в тях.</p> <p>Използва информация от различни източници.</p>		Решава тест.	Тест – изходно ниво, общокласен, индивидуална оценка от писмено изпитване по рангова скала	